

železnicah tudi tarif za blago, ki bode ustrezal potrebam prebivalstva ter tudi vplival na privatne železnice.

Vlada Moja se zelo trudi, da bi trgovinske razmere do vnanjih držav, kolikor je potrebno ali želeti, iz nova uredila. Prizadeva si pa, da se sklenejo te pogodbe kolikor mogoče ob enem in za dalje časa. Na ta način se bodo ustanovile razmere, ob katerih bodo kmetijstvo in obrti lepo uspevali.

Neprestano bode Moja vlada skrbela za javni pouk po vseh strokah njegovih.

Zlasti je treba preosnovati pravoznanske in državoslovske študije. Ravno tako je predrugačiti določila o medicinskih naukih. Lvovsko vseučilišče se bode popolnilo z medicinsko fakulteto.

V pravosodnem zakonodavstvu je iz nova spisovati zakone ne le o materijelnem kazenskem pravu in postopanju pred civilnimi sodišči, ampak tudi v kazensko-pravdnem pravu treba marsikaj premeniti. Poleg teh velikih zakonodavnih del pa je zakonodavstvu ozirati se tudi na zahteve gospodarskega življenja, ono naj odstrani zavire blagodejnemu razvoju, pa tudi resno in strogo kaznuje prešerno sebičnost.

Združitev Mojega glavnega in prestolnega mesta Dunaja s predkraji Me je zelo oveselila, in nadejem se, da bode istinito koristila vsem delom povečanega Dunaja. Dela za zvršitev tega združenja vrše se vsestranski. Tudi Vam bode sodelovati pri mnogih načrtih dotičnih zakonov. Prav veliko pozornosti bode imeti za Dunajsko mesto železnico, katere zgradnja je posebna skrb Moje vlade.

Častiti gospodje obeh zbornic državnega zbora! Želja po plodovitem delu in potreba njegova ne nevda-jata samo nas; po vseh evropskih državah teže po mirnem skupnem življenji. Od vseh držav nam prihajajo zagotovila, ki pričajo, da je najpoglavitnejši smoter njih prizadevam obranitev miru. To in prijateljske razmere naše države do vseh drugih upravičujejo moj up, da bode doba mirnih let, ki jih je imela dosedaj monarhija, še dalje trajala in Vam bode mogoče mirno opravljati delo, ki Vas čaka. Moja vlada pripravlja primerne zakonske načrte in jih bode, kadar bodo gotovi, izročila Vam v nadaljno razpravo.

Nadejem se, da boste skrbno in stvarno presojali predloge Moje vlade, in preverjen sem, ako se boste posvetovali mirno, brez predsodkov, tudi stališče nasprotnikovo spoštujoč, da bode mogoče, zmanjšati nasprotja in srečno skupaj delovati.

Po teh načelih se je poslednji čas eni stvari deželnozborskega področja ukrčila pot do povoljnih uspehov, in Moja vlada si bode tudi v bodoče trdno prizadevala, da se izpopolnijo in uresničijo.

Z vztrajnim in vestnim delom, kakeršnega od Vas pričakujem, dobodo obstoječe ustavne naredbe šele svojo popolno vrednost; na ta način je lahko ohraniti edinost in moč države ter ozirati se na raznovrstne razmere Mojih kraljevin in dežel, na razne interese njih prebivalcev, po tem potu se najizdatneje speši npravna, du-

ševna in gospodarska blaginja Mojih zvestih narodov, ob enem pa varuje njih ustavno zagotovljena enakopravnost.

Bog Vsemogočni blagoslovi odgovorno delo!

Naši dopisi.

Z Dunaja. (*Državni zbor.*) Dne 9. aprila t. l. je bila v stolni Dunajski cerkvi o priliki otvorjenja državnega zbora slovesna sv. maša, katero je bral z veliko asistencijo sam knez in nadškof Dunajski dr. Gruscha. Bili so pri maši ministri, predsedništvu obeh zbornic, mnogo poslancev in drugih viših dostojanstvenikov.

V prvi seji novo izvoljenega zbora državnih poslancev bili so vsi ministri, poslancev pa je manjkalo 31, med njimi tudi ni bilo isterskega nepostavno izvoljenega Vergotinija.

Ministerski predsednik grof Taaffe je otvoril sejo ob 11. uri in 10 minut dopoludne ter predstavil zbornici kot začasnega predsednika dr. Smolko, starosto poslancev. Ko je dr. Smolka sedel na predsedniško mesto, pozdravila ga je cela zbornica z burnimi vzkliki in živahnim ploskanjem. Dr. Smolka stori obljubo v poljskem jeziku.

Na to pozdravi zbornico ter imenuje zapisnikarje. Zapisnikarji prebero obljubne besede v raznih jezikih, in tudi poslanci store obljubo vsak v svojem jeziku. Za tem se prebero dopisi ministerskega predsednika, s katerimi se naznanja zbornici, da bode cesar slovesno otvoril državni zbor dne 11. t. m. opoludne, da je odstopil finančni minister dr. Dunajevski ter bil za finančnega ministra imenovan na mesto njegovo dr. Steinbach.

Predsednik dr. Smolka se spominja s prav srčnimi besedami na novo izvoljenih, a uže umrlih poslancev, dr. Jos. Poklukarja in barona Nadhernyja. Zbornica vstane s sedežev ter izkaže s tem svoje sožalje. Predsednik naznani dalje zbornici, da je grof Czernin odložil svoj mandat ter da bode treba še dveh drugih volitev, ker sta bila pozvana v gosposko zbornico poslanca Vetter in Hlavka.

Po tem zaključi prvo sejo ter naznani, da bode prihodnja seja dne 13. t. m.

Dne 13. t. m. sta zborovali obe zbornici. V gosposki zbornici se je izvolila adresna komisija, ki šteje 21 članov; za predsednika jej je bil izbran kardinal Schönborn, za podpredsednika pa knez Schönburg. — V zbornici poslanski se je prebrala izjava Mladočehov, v kateri pravijo, da so sicer vstopili v državni zbor, a se s tem vstopom nikakor ne odrekli češkemu državnemu pravu.

(*Gosposka zbornica.*) Dne 9. aprila 1891. V prvi seji gosposke zbornice so bili navzoči vsi ministri in skoro vsi člani zbornični. Ob 12. uri 20 minut otvori ministerski predsednik sejo, predstavi zbornici novo imenovane predsednike: grofa Trauttmannsdorfa kot predsednika ter kneza Schönburga in Czartoriskega kot podpredsednika.

Grof Trauttmannsdorf pozdravi potem zbornico ter imenuje zapisnikarje, katere zbornica potrdi. Prebero se dopisi ministerskega predsednika, s katerimi se naznanja zbornici, da bode cesar slovesno vzprejel državni zbor dne 11. t. m. ob 12. uri, da je prejšnji finančni minister dr. Dunajevski odstopil in bil namesto njega imenovan za finančnega ministra dr. Steinbach. Potem, ko store novoimenovani člani zbornični navadno obljubo, spominja se predsednik Trauttmannsdorf umrlih članov ter, naznanivši prihodnjo sejo za 13. t. m., sklene prvo sejo.

Iz Ljubljane. — Volitve v občinski svet deželnega stolnega mesta Ljubljane. Kandidatje, katere so izbrali volilci na shodu, ki ga je „Slovensko društvo“ v nedeljo 12. t. m. sklicalo, so ti le: Za I. razred: gg. Peter Grasselli, Ivan Gogola, dr. Jos. Stare in Ivan Velkovrh; za II. razred: gg. Ivan Hribar, Karol Žagar in Gustav Pirc; za III. razred: gg. Peregrin Kajzel, Matija Kunc in Filip Zupančič. Pa tudi katoliško-politično društvo je sklicalo to nedeljo v ravno ta namen volilen shod. To društvo je pa postavilo za kandidate naslednje gospode: in sicer za III. razred: gg. Andreja Kalana, Ludovika Ravniharja in Ivana Dogana; za II. razred: gg. Pavločiča, Frana Omejca in prof. Vesterja; za I. razred: gg. Ivana Fabiana, Ivana Mathiana, Karola Pollaka in L. Češnovarja. — Doživeli smo torej, kar bi se pred nekoliko leti nobenemu narodnjaku niti sanjati ne bilo moglo. Narodnjak se bojuje proti narodnjaku. To pa gotovo ne more koristiti blaginji mesta Ljubljanskega, in to tem manj, ker se iz vsega boja razvidi, da so nasprotstva nastala iz osebnih mrženj, katere ovirajo stvarno in uspešno razpravljanje naj si bodi katerega koli vprašanja. Vsak pravi domoljub mora zatorej le želeči, da bi bilo temu ničvrednemu prepiru kmalu konec in da bi z združenimi močmi delali v prospeh deželnega stolnega mesta.

— Pevski zbor „Glasbene Matice“ priredi v redutni dvorani svoj koncert prihodnjo soboto. Pel bode pri tem koncertu tudi operni pevec J. Nolli.

— Na Dolenjskem v Krškem okraji se je vnela živinska bolezen garje. V vaseh Cerklje in Št. Jarnej sta zbolela v vsaki vasi po dva konja.

— Kardinal Lavigérie je ustanovil v Afriki red Saharskih bratov. Poklic tega reda je preblag. Lajšali bodo namreč ti bratje bolečine in težave sužnjem, kateri se prevažajo preko Sahare. Zdravili bodo bolne ter vzprejemali ubežne sužnje. S takim ravnanjem si bodo pridobili zaupanje pri rodovih, živečih v tej puščavi. Napravljali pa bodo tudi oaze, sadili po njih datljeve palme in sočivje ter pobijali divjačino. Da bodo pa kos zadnji nalogi ter se mogli tudi braniti sovražnih napadov, vadili se bodo orožju. Vstajali bodo za rana, jedli po dvakrat na dan, in sicer opoludne pa ob 8. uri zvečer. Živež jim bode meso antilop in gazel, katere

bodo pobijali sami, in pa sočivje, ki si je bodo pride-lovali po vrtilih.

— Pri občnem zboru društva „Edinost“ v Trstu vzprejela se je seglasno nastopna resolucija: Glede razvrščenja strank v novi državni zbornici pričakuje politično društvo „Edinost“ od gg. poslancev Ivana Nabergerja in profesorja Vekoslava Spinčiča, da se bodeta potezala za to, da se osnuje slovensko-hrvatski klub, ako ni mogoče osnovati slovanskega kluba, koji bi se stavljaj v dogovor s Hohenwartovim, ali kojim drugim klubom, koji bi zmirom in odločno podpiral slovenske poslance vsaj v toliki meri, kolikor zahtevajo odloki ljubljanskega shoda. Iz narodnih in verskih ozirov izreka politično društvo „Edinost“ iskreno željo, da imenovana poslanca ne vstopita v kateri si bodi klub, ki bi se v dosego stalne ali začasne večine vezal s klubom prejšnje levice. Sploh pričakujemo od imenovanih dveh poslancev, da dosledno in složno z drugimi enakomislečimi slovenskimi poslanci delujeta v izvršenje narodne avtonomije in popolne jezikovne enakopravnosti v šoli in v vsem javnem življenji.

† Martin Skubic, vitez Fran Josipovega reda, častni kanonik, župnik, dekan itd., umrl je dne 9. t. m. v Ribnici. Pokojnik je bil izmed najstarejših udov c. kr. kmetijske družbe, predsednik kmetijske podružnice v Ribnici, obče čislán zaradi svojih izredno dobrih lastnosti, katere so se tudi na najvišjem mestu pripoznale.

— † Umrla. Dne 11. t. m. je umrl v Tomaju na Krasu Anton Černe, veleposestnik, v 77. letu svoje dobe. Pokojnik je bil leta 1861. izvoljen v deželni zbor goriški, kateri ga je potem izvolil za državnega poslanca. V državnem zboru je zastopal goriške Slovence do l. 1873. — Prošlo nedeljo je umrl v Košani tamošnji nadučitelj Filip Kète nagle smrti.

— C. kr. kmetijska družba v Gorici, kateri je bila pokroviteljica cesarica Marija Terezija, priredila bode v spomin 125letnice svojega obstanka kmetijsko-gozdarsko razstavo. Ker se bode vršil v Gorici meseca septembra t. l. četrti vinarski avstrijski kongres, trajala bo razstava isti čas od 12. do 27. septembra. Razstava bode deželna, avstrijska in mednarodna. Deželna bode za poljedelstvo, gozdarstvo in ribarstvo, avstrijska za vina in enake pijače ter za kmetijski pouk, mednarodna pa za kmetijsko kemijo, za stroje in druge mehanične kmetijske naprave. Dotični odsek je razposlal uže program in pravila.

— Z Žabjaka sta ubežala v nedeljo Viljem Juvan iz Kopitza na Pruskem Šleskem in Alojzij Gerzin iz Warnsdorfa. Prvi je bil v preiskavi, ker je hotel bivšega trgovca Treuna oropati v njegovem stanovanji in še zaradi drugih zločinov, drugi je bil pa zaradi tatvine obsojen na štiri mesece. Gerzina je uže prišla policija, in sicer pri Bežigradu blizu mesta.

— V Oriebicu je ranil petelin s kljunom 18letnega kajzarjevega sina na palec. Rana se je vnela, za kar

se pa ranjenec ni zmenil. Ne dolgo potem mu je otekla roka tako zelo, da mu poklicani zdravnik ni več mogel pomagati. Po šestih dneh je nesrečnež umrl.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Stenografski oddelek državnega zbora je postal državni. Za načelnika mu je imenovan dosedanji voditelj njegov major Stern z naslovom in značajem vladnega svetnika. Revizorji in stenografi ne bodo imeli državne službe, ampak dobivali bodo od države po 5 do 10 gld. na dan, stenografi tudi 60 odstotkov čistega dohodka od naročnine za državnozborna poročila, načelnik pa ostalih 40 odstotkov.

V Dunajski mestni zbor izvoljenih je v vseh treh razredih 96 liberalcev in 41 antisemitov. Za enega zastopnika bode še ožja volitev.

Italija. — Italijanski minister za notranje reči Nicotera rekel je, odgovarjaje na pozdrav predsednika obrtnemu društvu v Turinu, da bode vsa skrb italijanske vlade na to obrnena, da se povzdigne domači obrt na ono stopnjo, na kateri je inozemski, a to naj se bode zgodilo brez protekcijske carine. Isto tako hoče vlada ekonomske razmere v Italiji izboljšati, ne da bi povišala davke.

V mestu Bari pričela se je dne 7. t. m. glavna obravnava proti 179 zatočencem, ki so bili udje zloglasne družbe „Mala Vita“ (hudobno življenje). Pred tem društvom, katerega zločini so presegali one neapolitanske „kamore“ in sicilijanske „maffije“, trepetala je vsa Apulija več let.

Ko so peljali v sodno dvorano one zatočence, kateri so izdali to zalego, začelo je občinstvo tako razsajati, da so bili vojaki prisiljeni rabiti orožje ter je bilo mnogo ljudi ranjenih.

Državni pravdnik je dobil več pretilnih pisem in celo smrtno obsodbo, katero mu je družba „Mala Vita“ podpisala. Garnizija se je pomnožila za 1000 vojakov. Zaprli so mnogo ljudi.

Francoska. — Vsak departement na Francoskem ima svoj tako zvani generalni svet.

Takih generalnih svetov je 90. Po mišljenju spada jih 78 k republikanski, 12 pa h konservativni stranki. Ti sveti so se zbrali te dni k posvetovanju, katero sme postavno le 14 dni trajati, konča pa se po navadi v petih dneh. Politična vprašanja se ne bodo tu razpravljala, predložena bodo marveč nekatera gospodarska vprašanja, kakor na pr. v departementu Aisne predlog, naj se trgovske pogodbe ne ponove, v departementu Cheru predlog, naj se popolnoma odpravi carina na žito itd.

Iz Amerike. — Državni dolg združenih držav se je meseca marcija t. l. pomnožil za 440.125 dolarjev. V državnem zakladu je bilo konec preteklega meseca 694.441.336 dolarjev.

Kongres v Mehiki se je začel dne 2. aprila. Predsednik je dejal, da so razmere Mehike do tujih držav

prijateljske, gospodarstvo da vedno napreduje, finančno stanje pa da ni bilo še nikdar tako ugodno.

Indija. — Angležem se je začela štrnā v Vzhodni Indiji nekako čudno mešati.

V Manipuru, ki je sicer podložen Angležem, ima pa vendar svojega kneza, pregnali so dosedanjega kneza. Polastila sta se vlade njegova dva popolubrata. Angleži se niso vtikali v ta prevrat, ampak opazovali so le od daleč, kako se bodo razvozlale stvari. Pripravni so baje bili, celo priznati novega kneza. Ali jeden izmed bratov in sicer poveljnik vojske, kateri je bil prav za prav duša prevratu, ni bil Angležem po volji ter bi se ga radi iznebili.

22. marcija prišel je namreč v Manipur angleški dostojanstvenik Quinton ter zaukazal, da se mu priredi slovesen vzprejem. Ker je pa prišel novi knez, ki se imenuje „maharadža“, brez brata vojskovodje ter je bila oborožena vsa vojaška sila Manipurška, ni ga hotel vzprejeti.

Grinwood, stalni angleški rezident v Manipuru, prišel je v palačo k novemu knezu ter zahteval, ker vojskovodje tudi drugi dan ni bilo, naj ga da uloviti ter proda Angležem, ker bi ga inače indijska vlada ne pripoznala za kneza. Ali novi knez ni storil tega. Zato je hotel pa polkovnik Skene s svojimi vojaki dne 24. marcija t. l. v palači zagrabit vojskovodjo, kar se mu pa ni posrečilo. Nastalo je strašansko mesarjenje med angleškimi vojaki in Manipurci, kateri so bili na to uže pripravljeni. Kakor so pripovedovali angleški officirji, ki so se rešili, bombardovali so Manipurci skoro vso noč rezidenčno poslopje.

Rešilo ter umaknilo se je z veliko silo komaj kakih 200 mož.

Tudi poročnik Grant, ki je 31. marcija zasedel trdnjavo Thabal, ki stoji proti jugu kakih 11 angleških milj oddaljena od Manipura, obkoljen je od Manipurcev, kateri imajo tudi topove s seboj.

Tudi Miranzaški rod, ki biva ob bregovji reke Indus, sprl se je proti Angležem ter napadel njihove sprednje straže. Dolina Miranzai leži v Pendišabu in je del upravnega okraja Kohat, ki obsega 2838 angleških štirijaških milj in ima okolo 150.000 prebivalcev.

Ta dolina je jako rodovitna ter pridno obdelovana. Po njej rasto palme, plantane, smokve in vse polno drugega sadja. Prebivalstvo njeno je bojaželjno in poteka od roda Ghilzai. Ono je uže nad 40 let Angležem podložno in se ni sprlo proti njim niti leta 1857., ko je bil celo splošen vstanek. Iz tega je razvidno, da ne cveto posebno ljubo Angležem rožice v Indiji. — Po brzojavkah iz Ranguna je zadela angleškega komisarja Quintona in njegove častnike v Manipuru grozna usoda. Quintona, dva častnika in trobentača so ujeli in peljali pred regenta, ki je vojakom ukazal u smrtiti jih. Vojaki so jih usmrtili s sulicami, odsekali, jim glave razkosali trupla in jih vrgli psom. Politiškega agenta Grinwooda in dva angleška častnika zadela je ista usoda.